
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

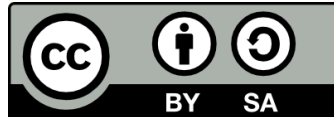
[Γλώσσα και Κοινωνία] **Ασκήσεις**

[Περικλής Πολίτης]

[Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ]

Άδειες Χρήσης

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons. Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα. Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα

Άδειες Χρήσης.....	2
Χρηματοδότηση.....	2
Ενότητα 5η: [Γλώσσα, πολιτική και ιδεολογία].....	4
Ενότητα 6η: [Γλώσσα και Διαδίκτυο]	4
Ενότητα 7η: [Γλώσσα των ΜΜΕ]	4
Ενότητα 5η: [Η γλώσσα των νέων]	4
Ενότητα 6η: [Η γλώσσα των νέων]	4
Ενότητα 7η: [Γλωσσικός σεξισμός και Μέσα]	5
Ενότητα 8η: [Γλώσσα και εθνικισμός]	5
Ενότητα 9η: [Γλώσσα και κοινωνική τάξη]	6

Ενότητα 5η: [Γλώσσα, πολιτική και ιδεολογία]

- [Τρία από τα βασικά χαρακτηριστικά του λόγου των πολιτικών είναι: ο ευφημισμός, η μεταφορική γλώσσα (μεταφορές, παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις) και η δείξη προσώπου με προσωπικές, κτητικές και δεικτικές αντωνυμίες. Να εξηγήσετε πώς λειτουργούν και να δώσετε κατάλληλα παραδείγματα.]
  - βλ. διαφάνειες ‘Γλώσσα, πολιτική και ιδεολογία’ (ενότητα 2).

Ενότητα 6η: [Γλώσσα και Διαδίκτυο]

- [Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του ηλεκτρονικού κειμένου. Διαφορές των παραδοσιακών από τις διαδικτυακές εφημερίδες ως προς: το περιεχόμενο, τη μορφή και τη λειτουργικότητα.]
  - βλ. διαφάνειες ‘Γλώσσα και Διαδίκτυο’ (ενότητα 3).

Ενότητα 7η: [Γλώσσα των ΜΜΕ]

- [Ποια πιστεύετε ότι είναι τα συνηθέστερα λάθη προφοράς και προσωδίας (ένταση, ταχύτητα και ρυθμός εκφοράς, παύσεις μεταξύ προτάσεων, επιτονικές καμπύλες, τονισμός) στα ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά ρεπορτάζ;]
  - βλ. διαφάνειες ‘Γλώσσα των ΜΜΕ’ (ενότητα 4).

Ενότητα 5η: [Η γλώσσα των νέων]**Ενότητα 6η: [Η γλώσσα των νέων]**

- [Ποια είναι η στάση των ενηλίκων, των νέων και των μέσων ενημέρωσης απέναντι στη «γλώσσα των νέων»;
  - βλ. διαφάνειες ‘Η γλώσσα των νέων’ (ενότητες 5-6). Επίσης, ‘Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα’, σ. 110.

Ενότητα 7η: [Γλωσσικός σεξισμός και Μέσα]

- [Η επικοινωνιακή ικανότητα και τα δύο φύλα. Η επαναλεξικοποίηση και η τροποποίηση ως στρατηγικές γλωσσικού σεξισμού στον τύπο.]
  - βλ. διαφάνειες 'Γλωσσικός σεξισμός και Μέσα' (ενότητα 7).
- [Ποιες από τις προτάσεις της Τσοκαλίδου (βλ. παρακάτω) θεωρείτε ότι είναι εφαρμόσιμες και ότι μπορούν να βελτιώσουν την εικόνα της γυναίκας στα μέσα ενημέρωσης; Να εξηγήσετε.]

Τσοκαλίδου, Ρ. 1996. Το φύλο της γλώσσας. Οδηγός μη-σεξιστικής γλώσσας για τον δημόσιο ελληνικό λόγο. Αθήνα: Σύνοδος Ελληνίδων Επιστημόνων-Βιβλιοπωλείο της Εστίας, σελ. 50.

Σύνοψη εναλλακτικών πρακτικών στους δημόσιους χώρους της εκπαίδευσης, των Μ.Μ.Ε. και της πολιτικής

1) Κριτική προσέγγιση της γλώσσας στα επίπεδα της γραμματικής, της σύνταξης και της σημασιολογίας [...].

2) Χρήση διπλών (αρσενικών και θηλυκών) τύπων στις γενικές αναφορές (μαθητής/τρια).

3) Κατάργηση ή ανακύκλωση σεξιστικών όρων (π.χ. γεροντοκόρη, δεσποινίς).

4) Καθιέρωση καινούριων όρων που εκφράζουν τη γυναικεία πραγματικότητα (π.χ. σεξουαλική παρενόχληση, τεκνοθεσία αντί του όρου υιοθεσία).

5) Ευαισθητοποίηση στο θέμα του γλωσσικού σεξισμού στην εκπαίδευση, τα Μ.Μ.Ε. και τις πολιτικές οργανώσεις (μέσα από συζητήσεις και σεμινάρια).

6) Συμμετοχή γυναικών/φεμινιστριών γλωσσολόγων στις διαδικασίες καθορισμού της γλώσσας.

7) Χρήση εναλλακτικών ρόλων/προτύπων για τα δύο φύλα στην εκπαίδευση (π.χ. η πυροσβεστήνα, η ψυχαναλύτρια, ο πατέρας, ο νηπιαγωγός).

8) Χρήση γυναικείων μορφών στα Μ.Μ.Ε. ως αντιπροσωπευτικών της ανθρώπινης ύπαρξης (π.χ. στις γελοιογραφίες).

9) Παρουσίαση των γυναικών ως έξυπνων, δυναμικών και αποφασιστικών και όχι, απαραιτήτως, υστερικών, άβουλων και σεξομανών ατόμων στα τηλεοπτικά σήριαλ.

10) Συχνή χρήση του θηλυκού γένους με σκοπό την κριτική των στερεοτύπων στον δημόσιο και ιδιωτικό χώρο (π.χ. η από μηχανής θεά, η διευθύντρια).

- βλ. διαφάνειες 'Γλωσσικός σεξισμός και Μέσα' (ενότητα 7). Επίσης, 'Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα', σ. 106.

Ενότητα 8η: [Γλώσσα και εθνικισμός]

- [Η γλώσσα της (εθνικιστικής) προκατάληψης: εμείς vs. αυτοί, αρνητικός χαρακτηρισμός]

- βλ. διαφάνειες ‘Γλώσσα και εθνικισμός’ (ενότητα 8).

Ενότητα 9η: [Γλώσσα και κοινωνική τάξη]

- [Γλωσσικά χαρακτηριστικά του περιορισμένου και του επεξεργασμένου κώδικα σύμφωνα με τον B. Bernstein.]
  - βλ. διαφάνειες ‘Γλώσσα και κοινωνική τάξη’ (ενότητα 9).
- [Γλωσσικά χαρακτηριστικά του περιορισμένου και του επεξεργασμένου κώδικα σύμφωνα με τον B. Bernstein.]
  - βλ. διαφάνειες ‘Γλώσσα και κοινωνική τάξη’ (ενότητα 9).